

ת"פ 48790/07/16 - מדינת ישראל, פרקליטות מחוז ירושלים נגד יצחק בריל, נאור בשארי, דן עמדי, אליעזר סלומון

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 48790-07-16 מדינת ישראל נ' בריל (עצור בפיקוח) ואח'

לפני כבוד השופטת חנה מרים לומפ

המאשימה

מדינת ישראל פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

על ידי ב"כ על ידי עו"ד נועה ברח"ד ועו"ד עמיחי מרקס

נגד

הנאשמים

1. יצחק בריל (עצור בפיקוח) על ידי ב"כ עו"ד עדן

פוליטיקין ועו"ד ניר שניידרמן

2. נאור בשארי על ידי ב"כ עו"ד גדי זילברשלג

4. דן עמדי על ידי ב"כ עו"ד איתן להמן

5. אליעזר סלומון

החלטה

רקע

1. עניינה של החלטה זו בטענת "אין להשיב לאשמה", שהעלו נאשמים 1, 2 ו-4 בתום פרשת התביעה, בהתאם לסעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") ביחס למעורבות הספציפית של כל אחד מהם באישומים השונים, כפי שיפורט בהמשך.

2. ביום 31.7.16 הוגש כתב אישום מפורט ומורכב המשתרע על פני 28 עמודים הכולל 11 אישומים נגד חמישה נאשמים שעניינו המרכזי, כפי שעולה מעובדות כתב האישום, פרשת מרמה כלפי מי שסברו שהם רוכשי דירות, אשר שילמו מקדמות עבור רכישתם, בעוד שהדירות כלל לא הוצעו למכירה. נאשם מס' 1- יצחק בריל מואשם ב-11 אישומים שבכתב האישום. נאשם מס' 2 מואשם באישומים 1-3, 6-7. נאשם מס' 4 מואשם באישומים 2, 4-7, 10-11.

3. ביום 18.6.17 הודה והורשע נאשם מס' 3, במסגרת הסדר טיעון, ונגזר דינו לפני כב' השופט ד' טפרברג. נאשם 5 לא טען טענת "אין להשיב לאשמה". על כן עניינם של אלה לא נדון בגדרי החלטה זו.

4. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בשנית, במוקד הפרשה נשוא כתב האישום, במועד שאינו ידוע למאשימה, קשרו חלק מהנאשמים קשר, לרמות רוכשי דירות ולקבל מהם במרמה מקדמות עבור רכישת דירות אשר כלל לא הוצעו למכירה. במסגרת הקשר, הנאשמים הציעו דירות במחיר זול משמעותית ממחיר השוק לקונים פוטנציאליים, תוך מתן הסבר, כי מחירן הנמוך של הדירות נובע מהעובדה שהן בבעלות משרד הביטחון ומוצעות במחיר מוזל לנכי מערכת הביטחון. בפועל, לא היו קיימות דירות המיועדות לנכים, ומשרד הביטחון או רשות מקרקעי ישראל אינם מוכרים דירות מוזלות לנכים.

במסגרת תוכנית המרמה, הציעו הנאשמים לתווך בין נכים, אשר על פי מצג המרמה, היו בעלי הזכויות לרכישת דירות הנכים, לבין הלקוחות, לצורך קניית דירות הנכים במחיר זול משמעותית ממחיר השוק. כתב האישום מפרט בהרחבה את הפעולות שנעשו לקידום המרמה ובהן, העסקת סוכנים שתפקידם היה לאתר לקוחות פוטנציאליים

עמוד 1

אשר מעוניינים לרכוש את דירות הנכים (חלקם לא היו מודעים למרמה); פגישות עם רוכשים פוטנציאליים, להם הוצגו מצגי שווא; לקיחת כספי מקדמה מהקונים; הצגת מסמכים מזויפים כדי לחזק את מצג השווא. עוד עולה מעובדות כתב האישום המתוקן, כי התקיימו פגישות בבניין משרדים בו ממוקמת רשות מקרקעי ישראל בתל אביב ושם הציג עצמו אדם שזהותו אינה ידועה למאשימה, כנציג רשות מקרקעי ישראל. בהמשך, העבירו הנאשמים בעצמם או באמצעות הסוכנים, מסמכים מזויפים, הנחזים להיות של רשות מקרקעי ישראל או של עמידר, לפיהם הועברה הזכות של הנכה לקניית דירה מוזלת ללקוח. נטען, כי הנאשמים נהגו כך ביחס לכ- 68 קונים שהתלוננו במשטרה על המרמה כלפיהם. הנאשמים קיבלו במרמה סכומי כסף בהיקף של כ-28,604,000 ₪.

אשר לנאשם 1- נטען, כי הוא ריכז את פעולות המרמה ביחס לכל המתלוננים ובאמצעות כל הסוכנים. בין היתר, הוא התחזה כמי שבקיא במכרזים של רשויות המקרקעין בישראל בנוגע לדירות הנכים, הוא איתר קונים, איתר דירות לצורך המצגים, העביר מסמכים מזויפים ללמד כביכול על התקדמות העסקאות, ערך שיחות עם הסוכנים והקונים, במטרה להרגיע אותם אשר לעסקאות. כמו כן, הוא הבטיח שמדובר בתקופה קצרה עד להשלמת הרישום והעסקה וכי כספי הקונים יוחזרו אם העסקה לא תושלם בקרוב.

אשר לנאשם 2- נטען, כי תפקידו היה לסייע למצג השווא, בכך שכאשר המתלוננים החלו לשאול שאלות או לטעון טענות בנוגע להימשכות ההליכים, היו נערכות פגישות במשרדו, בנוכחותו ובנוכחות נאשם 1 ונאשמים נוספים, בהן ניסה נאשם 2 להרגיע את הרוחות ולהסביר כי ההליך חוקי. במסגרת הפגישות הציג נאשם 2 מסמכים מזויפים הנחזים להיות מסמכים של עסקאות למכירת דירות נכים שהושלמו ונרשמו במרשם המתאים.

אשר לנאשם 4- נטען, כי הוא ריכז את פעולות המרמה ביחס לכ-43 מתלוננים, כאשר בתחילה רימה חלק מהם יחד עם נאשם 3, ובהמשך רימה מתלוננים נוספים בלא קשר לנאשם 3.

לנאשמים מיוחסות גם עבירות על הוראות חוק איסור הלבנת הון התש"ס-2000, (להלן: "**חוק איסור הלבנת הון**"), ועבירות מס מחמת אי תשלום מס הכנסה ומס ערך מוסף.

5. במסגרת פרשת התביעה העידו לפני 121 עדים. כשהסתיימה פרשת התביעה טענו ב"כ נאשמים 2,1 ו-4 טענת "אין להשיב לאשמה". ב"כ המאשימה מסרו תגובתם לטענות. ב"כ הנאשמים השיבו לתגובה, וב"כ המאשימה הגיבו לתשובות אלה.

תמצית טענות הצדדים

טענות נאשם 1

6. לטענת ב"כ נאשם 1, מן הראוי לזכות את הנאשם כבר עתה מאישומים 4-6 ו-10, מעבירת הזיוף באישומים 3-1 ו-11 וממספר עניינים נקודתיים באישום 8. לשיטתם, משלא הובא בדל ראיה, ולא הוצגה ולו הראיה הקלושה ביותר, אשר יש בה להוכיח אף לכאורה, כי הנאשם הוא זה אשר עשה את המעשים המתוארים באישומים אלה, אין לחייב אותו להשיב לאשמות המיוחסות לו.

אשר לאישום השישי העוסק בעבירות לפי חוק הלבנת הון, טענו ב"כ נאשם 1 שהמאשימה לא הוכיחה, כי סכום של 8 מיליון ₪ שהושקע ברכישת קרקע בראשון לציון שיעודה בית עלמין, מקורו בביצוע עבירות פליליות או ברכוש

אסור, והפנו בעניין זה לעדויות עדי התביעה להוכחת טענתם. לדבריהם, מעדותו של יעקב יחזקאלי עולה, שגייס סכום של כ-4.1 מיליון ₪ לצורך רכישת הקרקע מהון עצמי שקיבל ממכירת קרקע באילת. אלון יחזקאלי בעדותו תמך בגרסת אביו. עוד טענו, שמקור מימון נוסף לקרקע בסך 2 מיליון שקלים אף הוא כשר, משום שגויס באמצעות חברת "בשביל הכבוד" בראשה עמד שלמה כהן. כמו כן טענו, שהתביעה לא הביאה ראיות לסתור את דבריהם של עדי התביעה שמקורות המימון של כספים אלה כשרים. עוד טענו, כי המאשימה לא שללה שמקור מימון נוסף לרכישת הקרקע בראשון לציון בסכום של 2 מיליון ₪, מקורו בצו ירושה של אמו של נאשם 1 שכן לא הובאו ראיות שהצוואה מזויפת. הם הפנו לעדויות עדי התביעה להוכחת טענתם, כדלהלן: אלון יחזקאלי העיד כי אסתר בריל נכחה בפגישות שנוהלו במסגרת ההיערכות לבנייתה של ב.ב. רגבים ורכישת הקרקע לבית הקברות. גלית כהן, חוקרת מטעם הכנ"ר, העידה שהתקבל עותק מצוואה של אסתר בריל שנחתמה לפני עו"ד מניוביץ'. יולנדה משי פז, גרושתו של נאשם 1 העידה, כי הייתה עדה לחתימת אסתר בריל על הצוואה בפני עו"ד מניוביץ', במשרדו.

עוד טענו ב"כ נאשם 1 בהקשר זה, כי לא הובאו ראיות שבוצעו בכספי המרמה פעולות אשר נועדו להסתיר או להסוות את מקור הרכוש האסור. לתמיכה בטענותיהם הם הפנו לעדויות נותני שירותי המטבע אשר העידו, כי נאשם 1 עמד בתנאי החוק לגבי מקור הכספים שהופקדו אצלם ושהועברו לחשבון הנאמנות של עו"ד רונן מוזסון. כמו כן הם העידו, שחוקי ולגיטימי להעביר כספים באמצעות צ'יינג'ים, והיתרון בבחירת שירותי מטבע אלה הוא חיסכון בעמלה, וכאשר מדובר בסכומים גבוהים, החיסכון הוא משמעותי. מכך, ניתן ללמוד שביצוע ההעברות הבנקאיות במספר פעימות אל חשבון הנאמנות לא נעשה על מנת להסוות כספים לא חוקיים.

אשר לרכישת כלי הרכב על ידי נאשם 1, באי כוחו טענו, כי המאשימה לא הוכיחה ולו בראשית ראיה שהנאשם רכש כל אחד ואחד מכלי הרכב המצוינים בסעיפים ח'-טז' לכתב האישום, וכן לא הוכח שהרכבים נרכשו במטרה להסוות רכוש אסור. הם טענו ששווים של חלק מהרכבים נמוך מאוד, חלקם נקנו על ידי בנו תום ללא קשר לכספים של אביו (נאשם 1). ביחס לרכב מסוג יגואר (סעיף ח' לכתב האישום) נטען, כי הוא נרכש ביום 30.7.11, טרם ביצוע העבירות המיוחסות לנאשם 1 בכתב האישום.

ביחס לבית ששכר נאשם 1 ברמות השבים, ב"כ הנאשם טענו, כי המאשימה לא הוכיחה שהכספים שהושקעו בבניית בריכה בחצר הבית, העמדת גופי תאורה, רצפת עץ ונטיעת צמחים מקורם ברכוש אסור וכי מטרת ההשקעה להסוות הון בבית מגוריו.

אשר לאישום הרביעי, ב"כ נאשם 1 העלו טענה משפטית לפיה הראיה היחידה הקושרת את נאשם 1 לאישום זה היא הודעת נאשם 4 במשטרה ועל כן אם לא ניתן להסתמך עליה בשלב זה, הרי שאין ולו בדל ראיה כנגד נאשם 1. בעניין זה הפנו ב"כ הנאשם לכך ששאר הראיות שהוצגו בעניין זה הן עדותם של בני הזוג עזרא ממנה עולה שהם אינם מכירים את נאשם 1. נועם עזרא לא ידע לזהות את קולו של נאשם 1 ולהגיד מי דיבר אתו בטלפון. מאחר שכל עוד נאשם 4 אינו עד במשפט, ובתום פרשת התביעה ובטרם החלה פרשת ההגנה, הוא טרם בחר להעיד ובכל מקרה עדותו תשמע לאחר עדותו של נאשם 1, לא ניתן להסתמך על הודעותיו של נאשם 4 במשטרה. בשלב זה ההודעות הוגשו לפי סעיף 12 לפקודת הראיות, על כן הן לא יכולות לשמש ראיה כנגד הנאשמים האחרים. שכן, אם נאשם 4 יבחר בזכות השתיקה לא ניתן יהיה להשתמש בראיות מפלילות הכלולות בהודעות שמסר נגד נאשם 1 במשטרה.

לחיזוק טענה זו צוין, שסדר הבאת הנאשמים הוא על פי הסדר שקבעה המאשימה בכתב האישום. מאחר שנאשם 1 הוא העד הראשון במשפט, עדותו תימסר בטרם ידע אם יבחר נאשם 4 לעלות לדוכן העדים אם לאו. לו בחרה

המאשימה בסדר הפוך ונאשם 4 היה מעיד ראשון, אזי יכול היה נאשם 1 להעלות את טענת "אין להשיב לאשמה" לאחר שנאשם 4 היה מחליט אם להעיד אם לאו, אולם מנאשם 1 נשללה זכותו בעניין זה.

אשר לאישום החמישי, חזרו ב"כ נאשם 1 על אותן הטענות. הם הפנו לעדויות עדי התביעה (יהודה קקון, ירון מלכה והרצל לוי) מהן עולה מפורשות, כי הם היו בקשר עם נאשם 4 ולא היה להם כל קשר עם נאשם 1, והם לא הכירו אותו כך שהם אינם יכולים לקשר את נאשם 1 לאישום זה. הראיה היחידה הקושרת את נאשם 1 לאישום זה היא הודעת נאשם 4, שכאמור לדידם, אין לה כוח ראייתי כנגד נאשם 1 בשלב זה.

אשר לאישום העשירי, חזרו ב"כ נאשם 1 על אותן הטענות. את דבריהם תמכו בעדותו של עד התביעה איאד משהור לפיה הוא לא הכיר את נאשם 1 ולא קשר אותו לעובדות המתוארות באישום העשירי. הראייה היחידה הקושרת את נאשם 1 לאישום זה היא הודעת נאשם 4, שכאמור לדידם אין לה כוח ראייתי כנגד נאשם 1 בשלב זה.

אשר לאישום זה הוסיפו וטענו, כי יש למחוק נגד הנאשם את סעיף עבירת הסחיטה באיומים המיוחסת לו, משום שמעדותו של איאד עולה, שתוכן השיחה לא היה בגדר איום שבעקבותיו איאד שילם את הכסף. כמו כן איאד מסר בעדותו שלא חש שסוחטים אותו בטלפון. מעבר לכך הוא העיד, כי לאדם ששוחח עמו בטלפון היה מבטא ערבי, תיאור שאינו מתאים לאופן הדיבור של נאשם 1.

אשר לעבירת הזיוף על פי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") שמיוחסת לנאשם 1 באישומים 3,2,1 ו-11, ב"כ נאשם 1 טענו, כי לא הוכח שהנאשם זייף את המסמכים, אלא ההיפך, מעדויות עדי התביעה הוכח שמדובר באנשים אחרים שזייפו את המסמכים. הם הפנו לפסיקה לתמיכה בטענותיהם, לפיה נקבעה חזקה שכאשר נמצא ברשותו של אדם מסמך מזויף, אין הדבר מקים תשתית לכך שהוא ביצע את עבירת הזיוף, גם אם בסופו של יום הוא לא מספק הסבר ראוי להימצאות המסמך בידיו. לטענתם, לא הוכח כי הנאשם החזיק במסמך מזויף, ולפיכך אין בדל ראיה הקושרת אותו לעבירות אלה. עוד הם טענו למחדלי חקירה בהקשר לנושא זיוף והמסמכים.

אשר לאישום השמיני, ב"כ נאשם 1 טענו, כי הנאשם שינה את שמו ל"תומר בראל" ביום 13.4.11, טרם ניתן נגדו צו הכינוס (83/נ) ואף הפנו לעדותו של רונן בצלאל ממנה עולה, כי נאשם 1 הציג בפני הערכאה שדנה בתיק פש"ר של הנאשם את השמות עמם הוא מזדהה- "תומר", "יצחק" ולכן אין הוא חייב להשיב לסעיפים 3,6 באישום זה, ככל שהדברים מדברים על עיסוק בעסק או במסחר שלא לפי השם שלפיו הוכרז כפושט רגל מבלי שהודיע לכל אדם שעשה עמו עסקה מסחרית את השם לפיו הוכרז כפושט רגל. ביחס לסעיף 5 לאישום טענו ב"כ נאשם 1 כי המאשימה לא הוכיחה שהנאשם רכש את כלי הרכב בעצמו ועל כן לא התקיימו יסודות הכוונה להונות והסתרת דיווח מכונס הנכסים הרשמי.

טענות נאשם 2

7. לטענת ב"כ נאשם 2, מן הראוי לזכות את הנאשם כבר עתה מאישומים 1-3, 6-7 לכתב האישום. משלא הובאה שום ראיה, ולו הקלושה ביותר, אשר יש בה להוכיח אף לכאורה, כי הנאשם הוא זה אשר עשה את המעשים המיוחסים לו באישומים אלה, אין לחייב אותו להשיב לאשמות המיוחסות לו.

אשר לאישומים 1-3, הוא הפנה לעדויות המתלוננים בכל אישום ואישום, אשר העידו שלא העבירו לנאשם 2 את

כספי התמורה עבור הדירות. בנוסף טען, כי הנאשמים העידו במשטרה בפירוט כיצד חולק הכסף ביניהם ולא עולה מדבריהם שהועבר כסף לנאשם 2.

אשר לאישום השישי, ב"כ נאשם 2 הצטרף לטענות ב"כ נאשם 1 אשר למקורות המימון לעסקת בית העלמין בראשון לציון, והוסיף, כי נאשם 2 לא קיבל מכספי המרמה גם לא באמצעות קבלת מניות בחברה. כפועל יוצא מכך, אם לא הוכח שנאשם 2 קיבל כסף, לא ניתן לייחס לו עבירות מס **בהתאם לאישום 7.**

זאת ועוד, ב"כ נאשם 2 טען לאכיפה בררנית לפיה יש לזכות את נאשם 2 כבר בשלב זה. לדבריו, כנגד מעורבים נוספים בתיק כדוגמת המתווכים, שלמה יוגב והאחים זדה כלל לא הוגשו כתבי אישום. גם כנגד עורכי דין שהיו מעורבים באופן משמעותי יותר, דוגמת עו"ד אמיר אלעד, לא ננקטו הליכים פליליים, למרות שקיבלו כספים רבים בעצמם במסגרת פרשת מרמה זו.

עוד טען, כי דברי ההרגעה שמסר נאשם 2 לקונים לאחר ששילמו את כספם, היא לכל היותר עבירה אתית, ומעשה זה בטל בשישים אל מול פרשת המרמה המסועפת והמורכבת המיוחסת לנאשם 2. כמו כן לא ראוי בנסיבות אלה להורות, כי על נאשם 2 להשיב לאשמה, מאחר שהובאו ראיות כנגדו שהן בגדר "סיוע לאחר מעשה".

טענות נאשם 4

8. לטענת ב"כ נאשם 4, מן הראוי לזכות את הנאשם כבר עתה מארבעה עניינים ספציפיים באישומים 6,4 ו-10 ומנספח א' לכתב האישום. משלא הובאה שום ראיה, ולו הקלושה ביותר, אשר יש בה להוכיח אף לכאורה, כי נאשם 4 הוא זה אשר עשה את המעשים המתוארים בהם ואין לחייב אותו להשיב לאשמות המיוחסות לו.

אשר לאישום הרביעי, ב"כ נאשם 4 ביקש לזכות את הנאשם מסעיפים 14-15 לכתב האישום ובהתאמה לזכותו מסעיף 3 להוראות החיקוק בהן הוא מואשם- סחיטה באיומים.

ביחס לסעיף 15 לכתב האישום, ב"כ נאשם 4 הצטרף לדבריו של ב"כ נאשם 1, לפיהם הנאשם זוהה גם כ"תומר" ולכן אין מדובר במרמה. ביחס לסעיף 14 לכתב האישום, ב"כ נאשם 4 הפנה לעדותו של נועם עזרא לפיה נאשם 4 לא איים עליו בטלפון והוא העביר את השיחה לתומר אשר דיבר באופן לא נעים. ב"כ נאשם 4 הדגיש, כי נאשם 4 לא היה שותף לשיחה כלל והאיומים היו מהטלפון של תומר. עוד הוא הראה, כי נועם לא זכר בעדותו את המילים המדויקות שנאמרו בשיחה ושספק אם תוכן השיחה מהווה איום. גם רות עזרא העידה, כי נאשם 4 לא השתתף בשיחת הטלפון עם נועם בעלה וכי תוכן השיחה לא היה בגדר איום.

אשר לאישום העשירי, ב"כ נאשם 4 ביקש לזכותו מסעיף 9 לכתב האישום וכפועל יוצא לזכותו מעבירת סחיטה באיומים שיוחסה לו.

ב"כ נאשם 4 הפנה לעדותו של איאד לפיה אדם מיפו עם מבטא ערבי שוחח עמו בטלפון. כמו כן תוכן השיחה אינו בגדר איום, אלא פנייה לגיטימית שישלם על הדירה שהועברה לבעלותו.

אשר לאישום השישי, ביחס לאשמה המיוחסת לו לפיה הוא היה מצוי בפשיטת רגל והפקיד את כספי המרמה בקופת כונס הנכסים בסכום כולל של 25,000 ₪, וכי ביתר הכספים השתמש למחייתו ולצרכים שונים, טען ב"כ

נאשם 4 שלא הוכח דבר בעניין זה ונאשם 4 כלל לא נחקר על עבירת הלבנת ההון בניגוד לנאשמים אחרים.

אשר לנספח א' לכתב האישום, ב"כ נאשם 4 טען שסכומי הכסף ששילמו חלק מהקונים בעסקאות לפי הנספח, גבוהים ביחס לסכומי הכסף שקיבל נאשם 4 מעסקאות אלה.

טענות המאשימה

9. מנגד, ב"כ המאשימה ביקשו לדחות את טענות ההגנה לפיהן "אין להשיב לאשמה", והפנו לכך שבשלב דיוני זה על בית המשפט לבחון רק את הראיות המפלילות - דהיינו המשמשות לחובת הנאשמים, וכי די בקיומן של ראיות דלות ובסיסיות על מנת לעבור את משוכת הראיות לכאורה הנדרשת. עוד נטען, שרף הראיות הנדרש להוכחת טענה "אין להשיב לאשמה" הוא נמוך מרף הראיות לכאורה שנדרש בשלב המעצר.

ב"כ המאשימה טענו, כי נאשם 1 ו-4 לא טענו את טענת "אין להשיב לאשמה" ביחס לאישומים 1-3 בכתב האישום. לטענתם, אישומים אלו מרכזיים, בהם מיוחסות לנאשמים עבירות מקור, לרבות עבירות זיוף, התארגנות מרמית, קבלה כוללת של כספים עבור דירות שלא היו מועמדות למכירה כלל ויצירת מצג שווא של דמויות המגלמות אנשים ברשות מקרקעי ישראל. משום שאישומים 1-3 הם הבסיס לכאורה למיוחס לנאשמים, לא ניתן לעשות הפרדה בין האישומים השונים, די בכך שהאישומים המרכזיים הוכחו, ועל כן בית משפט אינו צריך להידרש לטענותיו ויש לדחותן על הסף. הם הפנו במסמך שהוגש לבית המשפט לעדויות שונות המוכיחות את האישומים המרכזיים שמיוחסים לנאשמים.

עוד נטען על ידי ב"כ המאשימה, כי הזהירות המתבקשת מבית המשפט רבה יותר בטענת "אין להשיב לאשמה" כאשר מדובר באירוע בו חלק ניכר מהראיות הן ראיות נסיבתיות המורכבות מפאזל ראיתי. בענייננו, מדובר בפרשת מרמה מאורגנת ובמסכת עובדתית אחת. כאשר מדובר בשרשרת אירועים הקשורים בקשר הדוק זה לזה, די בהוכחת חלק מהפרשה על מנת שהנאשם יענה לפרשת התביעה, ואין לחלק את כתב האישום לחלקים מסוימים, ולטעון לגביהם שהנאשם פטור מלהשיב לאשמה. לטענתם, בשלב זה של המשפט אין לדקדק כחוט השערה ולערוך בדיקה מסועפת אם הוכח לכאורה כל פרט שולי וכל יסוד משני מהאישומים, די בכך שישנן ראיות לכאורה לגבי היסודות המרכזיים של כתב האישום.

טענה נוספת שהעלו היא, כי בשלב בחינת טענת "אין להשיב לאשמה", אין מקום להתחשב בטענות הנוגעות לראיות המחלישות את תיזת המאשימה מצד עדי התביעה, אלא על המאשימה לשקול האם הפוטנציאל האצור בראיות התביעה יכול להוביל להרשעה והיא אינה נדרשת להוכחת כל האישומים בנדון.

ביחס לכח הראיתי של הודעת נאשם 4 בשלב זה, שטרם ידוע אם יהיה עד במשפט, הפנו ב"כ המאשימה לת"פ 167/03 (מחוזי ירושלים) **מדינת ישראל נ' מרדכי כהן** (10.10.05) שם נקבע, שניתן להסתמך על ראיה דומה. עוד הוסיפו, שבעניינינו שאלת עדותו של נאשם 4 אינה בגדר השערה ספקולטיבית, שכן נאשם 4 הצהיר מפורשות כי בכוונתו לעלות על דוכן העדים ולמסור את גרסתו.

אשר לעבירות הסחיטה באיומים, לטענתם, יסודות העבירה מתקיימים.

10. ביחס לנאשם 2, ב"כ המאשימה טענו כי בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק העונשין ניתן לייחס לנאשם 2 עבירת קבלת דבר במרמה מכוח ביצוע בצוואת. ב"כ המאשימה הפנו לעדויות המתלוננים שהעידו על

הגושפנקא המשפטית שנאשם 2 העניק למעשה המרמה, ולעדים שהעידו שהעבירו לו כספים, כך שחלקו של נאשם 2 היה בהצגת מצגים כוזבים לפני המתלוננים. הוא הפנה לע"פ 7621/14 שם מי שקיבל את דבר המרמה לא הועמד לדין, אלא מי שהציג את המצגים הכוזבים.

ב"כ המאשימה טענו, כי אין במשפט הישראלי דוקטרינה של "בטל בשישים" ולכן כל עוד מתקיימים יסודות עבירה, בין אם כעבירה נגזרת ובין אם כעבירה נבלעת, על הנאשם להשיב לאשמה.

עוד נטען בעניינו, כי מקומה של טענת "אכיפה בררנית" להתברר בהכרעת הדין ולא בשלב זה.

11. **ב"כ נאשם 2** הגיב בדיון על תגובת המאשימה לטענת "אין להשיב לאשמה" וחזר על עיקרי טענותיו.

12. **ב"כ נאשם 1** בתגובתו בכתב לתגובת המאשימה לטענת "אין להשיב לאשמה", ביקש לדחות את הטענה שלא ניתן לטעון טענת "אין להשיב לאשמה" רק לגבי חלק מהאישומים ולא כל שכן כאשר מדובר, לשיטת המאשימה, באירועים בעלי מאפיין דומה. קבלת עמדת המאשימה תרוקן מתוכן את האפשרות לעשות שימוש בסעיף 158 לחסד"פ בתיקים מורכבים מסוג זה ותיצור מצב אבסורדי בו יהיה על הנאשם לנהל הגנת סרק, כנגד אישום שלא הוכח ולו לכאורה. אשר לטענה כי ב"כ הנאשמים התבססו בטענת "אין להשיב לאשמה" רק על ראיות המחלישות את תיזת התביעה, ובכך סטו ממסגרת הדיונית המותרת, ב"כ נאשם 1 הדגישו כי הפנו לטבלה בה מפורטות העדויות והראיות, כפי שהן, ללא אבחנה בין ראיה מחזקת לבין ראיה מחלישה.

עוד טענו, כי ב"כ המאשימה לא התייחסו בטיעוניהם לראיות המלמדות על ביצוען של עבירות סחיטה באיומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין ולעבירה של עשיית פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, כך ששתיקת המאשימה מלמדת על אי הוכחת אותן עבירות ובוודאי שלא ברמה הנדרשת בשלב זה.

אשר לתגובת ב"כ המאשימה לטענות ב"כ נאשם 1 לפיהן אין משמעות בשלב זה לדברי נאשם 4 בחקירתו, שכן כלל לא ברור אם יעיד נאשם 4 להגנתו בסופו של יום נטען, כי ב"כ המאשימה הסתמכו על החלטות שרובן אינן ממן העניין (הליכי מעצר) ולהחלטה אחת של בית המשפט המחוזי שאינה מחייבת, ואף מבוססת על מקרה שנסיבותיו שונות. במקרה דנן, אם יחליט נאשם 4 להעיד להגנתו, הרי שהדבר יקרה בעוד זמן רב לאחר שתסתיים פרשת ההגנה מבחינתו של נאשם 1 ואין זה ראוי לחייב אותו כבר כעת להשיב לאשמה מקום שזו מבוססת על הודעות נאשם 4, אשר אינן קבילות בשלב זה כנגדו.

13. **ב"כ נאשם 4** בתגובתו בכתב לתגובת המאשימה לטענת "אין להשיב לאשמה", שב על טענותיו כי אין ראיות לאישומים 4 ו-10 ביחס לעבירת "סחיטה באיומים" המיוחסת לנאשם. בנוסף טען, כי המאשימה לא הפנתה לראיות עובדתיות ביחס לעבירה זו, ומכאן אין בידה ולו "ראיות דלות" לעבירה של סחיטה באיומים מצד נאשם 4. ביחס לאישום 6 טען, כי לא הובאו ראיות להוכיח את שימוש הנאשם בסכום של 25,000 ₪ לצורך הפקדות בקופת כונס הנכסים שלו. כן טען, כי סכומי המרמה בכתב האישום מופרזים ויש לתקן את כתב האישום.

14. **ב"כ המאשימה** בדיון מיום 25.12.18 השיבו על טענותיהם של נאשמים 1,4 והדגישו שמדובר במסכת מרמית אחת והעבירות נלוות ונגזרות ממנה. לגבי אישומים 5,4 ו-10 אין פרק מבוא נפרד, כי הם חלק מהמסכת המרמית. עוד הוסיפה, שטענות אשר להיקף סכומי הכסף שהתקבלו במרמה, המפורטים בנספח לכתב האישום, מקומן להתברר בשלב הסיכומים ולא בשלב זה.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

15. סעיף 158 לחסד"פ קובע כך: "נסתיימה פרשת התביעה ולא הוכחה האשמה אף לכאורה, יזכה בית המשפט את הנאשם - בין על פי טענת הנאשם ובין מיזמתו - לאחר שנתן לתובע להשמיע את דברו בענין; הוראות סעיפים 182 ו-183 יחולו גם על זיכוי לפי סעיף זה".

16. ידוע, כי ככלל במשפט הפלילי, נטל השכנוע הוא על כתפי המאשימה במידת הוכחה של מעבר לכל ספק סביר. מנגד, הסעיף כאמור עוסק בשאלת העברת "נטל הבאת הראיות" מהמאשימה אל הנאשם ובדרישה ממנו להשיב לאשמה. על פי סעיף זה, התנאי להעברת "נטל הבאת הראיות" אל כתפי הנאשם הוא עמידתה של המאשימה עם תום פרשת התביעה ברף הוכחתי של "ראיות לכאורה".

17. המשמעות המעשית של "היעדר הוכחה לכאורה" היא, כי אין בראיות שהוגשו לבית המשפט מטעם התביעה כדי לבסס הרשעה, אפילו יינתן מלוא האמון בהן, ויוענק להן מלוא המשקל הראייתי. במצב כזה אין לדרוש מן הנאשם להתגונן, שכן אין לו בפני מה להתגונן וראוי לזכותו. עם זאת, בשלב זה בית המשפט אינו בודק ובוחן בדקדוק אם הוכח לכאורה כל פרק שולי וכל יסוד משני מאלה שהוזכרה בפרשת העובדות, אלא די בראיות בסיסיות - ולו דלות - לגבי היסודות המרכזיים של האישום וכי המדובר "בראיות ראשוניות" (ראה י' קדמי **על סדר הדין בפלילים**, חלק שני א', מהדורה מעודכנת תשס"ט-2009, עמ' 1445-1447).

18. בבש"פ 696/04 יוסף סביח נ' מדינת ישראל (11.2.04) קבע בית משפט העליון ש"בדונו בבקשה למעצרו של נאשם עד תום ההליכים אין בית-המשפט נדרש ל"כירורגיה עדינה" של חומר הראיות המצוי בתיק, ואם לשאול מושג נוסף מעולם הרפואה, כל שבית-המשפט יכול וצריך לבצע באותו שלב אינו אלא פרוגנוזה ראשונית-לכאורית של סיכויי ההרשעה בתיק בהתבסס על חומר הראיות הקיים". בעניין זה ניתן ללמוד מקל וחומר לעניינינו, שאין בית המשפט נזקק בשלב זה לדון בפרטי כל אישום ואישום אלא דיבראיות בסיסיות לגבי היסודות המרכזיים של האישום, על מנת להכריע את הכף.

19. בע"פ 732/76 מ"י נ' כחלון (21.11.77) פ"ד לב(1) 170 (1981) קבע כב' השופט שמגר (כתוארו אז) כך: "בית-המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב-האישום. ראיות בסיסיות לענין זה אין משמען כאמור ראיות שמשקלן והיקפן מאפשר הרשעה על אתר, אלא כדברי בית-המשפט העליון ב-ע"פ 28/49 הנ"ל ראיות במידה היוצרת אותה מערכת הוכחות ראשונית, המעבירה את הנטל של הבאת ראיות (להבדיל מנטל השכנוע) מן התביעה לנאשם. לעניין משקלן של הראיות ובחינת אמינותן מן הראוי להוסיף, למען שלמות התמונה, כי ייתכנו נסיבות קיצוניות שבהן תעלה שאלה זו כבר בשלב הדיוני האמור ... אך מובן הוא כי נסיבות מן הסוג השני, שבהן ייזקק בית-המשפט בשלב של תום פרשת-התביעה לעניין האמינות, הן חריגות ומכאן גם שההזדמנויות אשר בהן ייעשה יישום מעשי של כלל הפרקטיקה הזו, יהיו נדירות. אין לדקדק בשלב דיוני זה כחוט השערה ולערוך בדיקה מסועפת כדי להסיק אם אכן הוכח לכאורה כל פרט שולי וכל יסוד מישני מאלה שהוזכרו באישום. די בכך שיהיו ראיות לכאורה לגבי היסודות המרכזיים של האישום ...". (שם, בעמ' 179-180).

20. מכאן, שבשלב בו אנו מצויים, לא נבחנת שאלת משקלן של הראיות לכאורה והן אינן מאבדות מערכן

הלכאורי, גם אם בחומר שהובא בפרשת התביעה קיימות ראיות המחלישות או אף סותרות את אותן ראיות. היינו, בית המשפט בוחן אך ורק את הראיות המפלילות, תוך בידודן מאחרות (ראה י' קדמי **על סדר הדין בפלילים**, חלק שני א', מהדורה מעודכנת תשס"ט-2009, עמ' 1448, כן ראה בש"פ 4192/97 **חסין נ' מדינת ישראל**, (27.7.97)). על כן, שומה עלינו לבחון ראיות לכאורה שהניחה המאשימה לפתחו של בית המשפט, מבחן "חיצוני" של ראיות התביעה "על פניהן", תוך התעלמות משיקולי מהימנות ומשקל אלא במקרים נדירים שבהם זועק חוסר המהימנות (ראה י' קדמי **על סדר הדין בפלילים**, חלק שני א', מהדורה מעודכנת תשס"ט-2009, עמ' 1449).

21. בית משפט יטה לקבל טענה, כי אין להשיב לאשמה, רק כאשר הראיות שהובאו להוכחת אשמתו של הנאשם, הינן בלתי סבירות בעליל, עד כי כבר בשלב זה, בית המשפט יכול לומר בביטחה, כי אין בתשתית זו כדי להוות בסיס להרשעה.

22. כאן המקום להעיר, כי משמעות המושג "ראיות לכאורה" בחומר החקירה להוכחת האשמה נשוא האישום, הרלבנטית לצורך הכרעה בבקשה למעצר עד לתום ההליכים, מקום בו עשויה להישלל חירותו של אדם, שונה מזו החלה לצורכי חיוב הנאשם להשיב לאשמה בגמר ראיות התביעה. עוצמת הראיות הנדרשת בבסיס בקשה למעצר עד תום ההליכים עולה משמעותית על זו הנצרכת לעמידת התביעה ברף הראייתי שנקבע בסעיף 158 לחסד"פ, כך שדי אפילו בראיות "בסיסיות ודלות". יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בש"פ 153/95 רחאל נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(2), 221, שם אבחן בית המשפט בין "ראיות לכאורה" לצורך החלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים לבין "ראיות לכאורה" לצורך הטענה כי אין להשיב לאשמה: **"השלכה זו של קיום ראיות לכאורה, המוגבלת כאמור להיבט הדיוני של המשפט הפלילי, כלל אינה דומה להשלכת קיומן של ראיות לכאורה לעניין מעצר עד תום ההליכים. במקרה האחרון עשוי קיומן של ראיות לכאורה לאשמת הנאשם להוביל למעצרו למשך חודשים רבים. במקרה זה, אופייה של הזכות לחירות, שאינה מתעוררת באופן ממשי בהקשר של העברת נטל הראיות, דורש כי יינקט מבחן דווקני יותר, אשר ימנע מעצר של נאשם אשר מן הראיות בעניינו עולה ספק סביר באשמתו"**.

23. עוד יפים לענייננו הדברים שנאמרו בש"פ 825/98 **מדינת ישראל נ' דחלה**, פ"ד נ"ב (1), 625, בפסקה 6 לפסק דינו של כב' השופט י' קדמי: **"לעניינה של 'ראיה לכאורה' בקשר לטענה של 'אין להשיב לאשמה', המבחן הוא מבחן 'חיצוני' של ראיות התביעה 'על פניהן', בלי ליתן את הדעת לשיקולי מהימנות ומשקל פרט למקרים נדירים, שבהם חוסר המהימנות זועק מן הראיה ונוטל ממנה לחלוטין את כוחה בתור שכזאת. ואילו לעניינה של 'ראיה מספקת' לביסוסה של הרשעה, עומדים שיקולי מהימנות ומשקל בראש מעייניו של בית-המשפט; כאשר על-פי טיבו, המדובר במבחן 'פנימי' היורד ליכולת לסמוך על הראיות מימצא מרשיע. שונים פני הדברים תכלית שינוי כאשר מדובר במבחנה של 'ראיה לכאורה' בעניין מעצרו של נאשם. כאן מככב, כאמור, ה'סיכוי הסביר' להשיג הרשעה, ודי לו ל'סיכוי' זה שיימצא ב'מיתחם הסבירות' כדי לבסס החזקה במעצר עד תום ההליכים"**.

מן הכלל אל הפרט

24. נוכח כל האמור לעיל, יש לבחון, אם במקרה דנן, הציגה המאשימה מערכת ראשונית של ראיות, ולו דלות ובסיסיות, להוכחת היסודות המרכזיים של כתב האישום, כאשר בשלב זה אין לבחון את משקלן של הראיות, את ההסברים שניתנו לראיות אלה ואת הראיות הסותרות ומחלישות אותן.

25. לאחר שנתתי דעתי לטענות ב"כ הנאשמים, לפיהן יש לפטור את הנאשמים 2,1 ו-4 מלהשיב לאשמה, כאמור, אני סבורה, כי על-פי אמות המידה שנקבעו בפסיקה, כמובא לעיל, לאחר שירדתי לעומקן של טענות הנאשמים, בהקשר הכללי וביחס לכל אישום ואישום, מצאתי כי דינה של הבקשה להידחות, למעט בעניין עבירת הסחיטה באיומים המיוחסת לנאשמים 1 ו-4 באישום 10 ולמעט בעניין רכב יגואר מ.ר. 51-419-57 שמצאתי לקבל את טענותיהם.

26. לדעתי, הניחה המאשימה תשתית עובדתית מספקת המחייבת תשובתם של הנאשמים לכתב האישום המתוקן, ואין ספק בעיניי, כי הוצגו ראיות מעבר לרמה של "ראיות בסיסיות אם כי דלות להוכחת יסודותיה של העבירה" (ע"פ כחלון הנ"ל). עם זאת יודגש, כי ב"כ הנאשמים טענו טענות כבדות משקל אשר יקבלו את המקום הראוי להן ויבחנו בסיום פרשת ההגנה בגדרי הכרעת הדין. על כן, לא מצאתי להיכנס במסגרת החלטה זו לפרטי הטענות ולדקדוקיהן, בפירוט שחרג הרבה מעבר למקובל בשלב דיוני זה, ולא מצאתי להידרש לניתוח כל אותן הראיות אליהן הפנו ב"כ הנאשמים במסגרת טיעוניהם ומקומם כאמור, יהיה במסגרת הכרעת הדין.

נאשם 1

אישום מס' 6

27. בפתח הדברים אציין שלא מצאתי לקבל את טענות ב"כ הנאשמים בדבר העדר תשתית ראיתית ביחס לסכום של 8,000,000 ₪ שהושקע לרכישת הקרקע בראשל"צ שיעודה בית עלמין, שמקורו על פי עדי התביעה אינו בתוצר ביצוע עבירות פליליות, או ברכוש אסור, אלא במקורות כשרים.

28. כמו כן לא מצאתי לקבל את טענותיהם ביחס לבית ששכר נאשם 1 ברמות השבים והרכבים אותם רכש, שליטתם לא הוצגו ראיות לכך שהם נשכרו ונקנו על מנת להסוות שמקורם הוא ברכוש אסור, וזאת למעט רכב היגואר שלגביו מצאתי לקבל את טענות נאשם 1.

29. כאמור, בשלב זה איננו נדרשים לבחון את כלל חומר הראיות, או את קווי ההגנה הפוטנציאליים, שנזכרו בהרחבה בטיעוני נאשם 1. די בכך שחומר הראיות, עליו מבקשת המאשימה להסתמך במסגרת פרשת התביעה מלמד, כי סכומים בהיקפים גדולים ביותר הועברו לידי נאשם 1 (ר' מסמך שהגישו ב"כ המאשימה "הפניות ביחס לתשובה המדינה לבקשת הנאשמים 1-2 ו-4 שלא להשיב לאשמה"). ראיות אלה די בהן להעביר את נטל הבאת הראיות אל כתפי נאשם 1. לא מצאתי כי יש כעת מקום להידרש למשמעות עדותם של יעקב ואלון יחזקאלי, גלית כהן, יולנדה משי פז, ובעלי הנשמי"ם השונים, אשר לטענת ב"כ נאשם 1 מחלישות את ראיות התביעה וסותרות אותם. שהרי, בשלב זה לא נבחנת שאלת משקלן של הראיות ומהימנות העדים, כאמור, אלא בית המשפט בוחן רק אם די בראיות המפלילות שהוצגו לו.

30. יודגש, כי עסקינן בפרשה רבת אישומים ונאשמים, מורכבת ביותר, הנסמכת, בין היתר, על מסמכים רבים

ומסמכי חשבוניות בנקים רבים, ולכן לא ניתן בשלב זה להעלות טיעונים לגבי אישומים בודדים, כאשר הם מהווים חולייה בשרשרת אחת של אישומים ובפרשת מרמה אחת נמשכת כוללת ומסועפת (ר' לעניין זה בתפ"ח (ת"א) 1068/05 **מדינת ישראל נ' נאצר מריאן** (3.10.06) (להלן: **תפ"ח נאצר מריאן**). אומנם נפסק בע"פ 121/88 **מדינת ישראל נ' דרויש**, פ"ד מה(2) 633, 671 כי ניתן לטעון טענת "אין להשיב לאשמה" לאישום מסוים, אך בניגוד לענייננו, אין מדובר בראיות שלובות זו בזו וניתן היה להפריד בין האירועים.

31. לסיכומם של דברים. ב"כ נאשם 1 הצביעו על קשיים בקבלת עדויות עדי התביעה וביכולת לסמוך עליהם ממצאים לחובת נאשם 1, כאמור. אכן מדובר בטענות כבדות משקל, המעלות קושי של ממש בשיטת המאשימה. עם זאת, אין המקום לדון בהם כעת והם ידונו בגדרי הכרעת הדין, ככל שאדרש לכך. ברם, בשים לב ליריעת המחלוקת העיקרית בתיק, לא ניתן לומר בשלב זה, כי המדובר בעדויות שאין כל סבירות שישמשו להרשעת נאשם 1.

32. אשר לרכב מסוג יגואר מ.ר. 51-419-57 (להלן: **הרכב**), עיון בראיות התביעה מלמד כי רכב זה נרכש טרם ביצוע העבירות, ביום 3.7.11 ונרשם על שם בתו של נאשם 1, לינוי בריל. ב"כ הנאשם 1 הפנו לפלט משרד התחבורה **ת/530** אשר הוגש על ידי ב"כ המאשימה וטענו שממסמך זה עולה, כי לינוי בריל רשומה כבעלים של הרכב וזאת החל מיום 3.7.11, קרי, למעלה מחמישה חודשים מעת ביצוע העבירות, כך שבלתי אפשרי שרכב זה נקנה בכספי המרמה. זאת ועוד, ב"כ המאשימה לא חלקו במסגרת תשובתם לטענת "אין להשיב לאשמה" על טענה זו, לא נתנו הסבר אחר, ולא הציגו ראיות הסותרות טענה זו. כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן ומהראיות שהוצגו לפני מטעם המאשימה, ביצוע העבירות החל לכל המוקדם בסוף שנת 2011, על כן לא ניתן היה להשתמש בכספי המרמה שהתקבלו לאחר רכישת הרכב לצורך קנייתו. על כן, אני קובעת כי נאשם 1 לא רכש רכב מסוג יגואר על שם בתו על מנת להסוות את מקור הרכוש האסור, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועתיו ואת עשיית הפעולות בו ואני מזכה אותו מסעיף 3'ח' באישום השישי לכתב האישום המתוקן בשנית.

אישומים מס' 4,5 ו-10

33. בהקשר לאישומים אלה, העלו ב"כ נאשם 1 טענה משפטית לפיה לא ניתן להשתמש בהודעות המפלילות של נאשם 4 במשטרה לחובתו של נאשם 1, שכן בשלב זה של המשפט לא ידוע אם נאשם 4 יבחר בזכות השתיקה ולא יעיד במסגרת פרשת ההגנה, וכל עוד הוא אינו עד במשפט אין להודעות אלה ערך ראייתי. כעת אדון בטענה זו.

34. ראשית, יוער ששאלה זו טרם נדונה לפני בית המשפט העליון ואין הלכה ברורה בעניין זה. שאלה דומה הוכרעה בת"פ (י-ם) 167/03 **מדינת ישראל נ' מרדכי כהן** (10.10.05) אליה הפנו ב"כ המאשימה. שם בית המשפט נסמך על עדות שותף בשלב "אין להשיב לאשמה" ודחה את טענות ההגנה בעניין זה. במסגרת אותה החלטה הובאו שתי גישות שונות אשר לטענה משפטית זו, שעלתה לפני בית המשפט העליון בהקשר לבקשות מעצר עד תום ההליכים. על פי גישתו של כב' השופט א' גרוניס בבש"פ 2557/04 **מדינת ישראל נ' ברוך בן ציון ואח'**, פ"ד נח(4) 83, עמוד 92, אין להתחשב באמירות מפלילות של נאשם אחד כנגד נאשם אחר, הואיל ואין הודעה של נאשם אשר בוחר בזכות השתיקה ואינו עולה על דוכן העדים יכולה להפליל נאשם אחר. לשיטתו, התבססות על ראיה כזו יש בה משום ספקולציה. על פי גישתו של כב' השופטת ע' ארבל (שהצטרפה לשיטתה

של כב' השופטת א' פרוקצ'יה) בבש"פ 1572/05 אילן זוארץ נ' מדינת ישראל, תק-על 2005(2), 64: "בחנית הפוטנציאל הראייתי של הודעות שותפים לכתב האישום מצדיק, דרך כלל, ובלא נתונים לסתור, הערכה מסתברת כי השותפים יעידו להגנתם שהרי כך הוא מטבעם של דברים. אין זה בגדר ציפייה טבעית במהלך הטבעי והרגיל של הדברים, כי אדם המואשם בפלילים ימלא פיו מים ולא יציג גרסה להגנתו, מה גם ששתיקתו עשויה לפעול נגדו בתנאים מסוימים. כך הדבר במיוחד כאשר מדובר באישומים בעבירות חמורות. מהערכה מסתברת זו כי שותפים יעידו להגנתם במשפטם נגזרת הנחה נוספת לפיה צפוי וסביר הוא, דרך כלל, כי ניתן יהיה להציג את הודעותיהם במשטרה אגב מתן עדותם, ולהשתמש בהן כחומר מפליל כנגד שותפם למשפט".

35. בענייננו, דעתי היא כגישת כבוד השופטות פרוקצ'יה וארבל, שחלה ביתר שאת במקרה דנן. כאמור, גישתן היתה שבהליך המעצר יש להתחשב בראיה זו, כאשר המשפט טרם החל ואין לדעת אם נאשם יעיד אם לאו. הן נסמכו על ניסיון החיים המלמד שכלל נאשמים מעידים במסגרת משפטם, במיוחד כשמדובר בעבירות חמורות. בענייננו, אנו מצויים בשלב מתקדם של המשפט כאשר אין מדובר באפשרות ספקולטיבית שנאשם ישמור על זכות השתיקה. להיפך, נאשם 4 וב"כ שבו וחזרו במסגרת טיעוניהם בבקשתם ש"אין להשיב לאשמה" הן בעל פה והן בכתב במסגרת בקשתם להשלמת טיעון בכתב, כי עדותו של נאשם 4 תימסר בבוא היום בפרשת ההגנה (ר' סעיפים 5 ו-27 לתגובת הנאשם 4 לטיעוני המאשימה בטענת "אין להשיב לאשמה"). לא אחת התפרץ נאשם 4 בעת הדיונים לפניי והטיח דברים בנאשם 1 במסגרת פרשת התביעה, והוסבר לו כי עליו להמתין למועד בו יעלה לעדות, ונאשם 4 הראה רצון עז למסור את גרסתו לפני בית המשפט. זאת ועוד, קשה להאמין כי לאור הראיות שהוצגו לפניי, חומרת האישומים וחומרת העונש הצפוי לו אם יורשע, יבחר נאשם 4 באפשרות לא להעיד ויחבל בסיכויי הגנתו. לנוכח דברים אלה, אני סבורה שניתן לכלול את אמרותיו של נאשם 4 כראיה לכאורה נגד נאשם 1.

אישומים 3-1 ו-11

36. טענה נוספת שהעלו ב"כ נאשם 1 הייתה, שלא התקיימו יסודות עבירת הזיוף לפי סעיף 418 לחוק העונשין. כעת אדון בטענה זו.

37. סבורתני, כי בעניינים אלה, אכן נמסרו על ידי המתלוננים במסגרת חקירתם הראשית והנגדית גרסה "גרעינית" שגם אם אינה מפורטת במידה המרבית וגם אם עולות מתוכה סתירות ותהיות, יש בה כדי לענות על המבחנים שנקבעו בפסיקה לטענת "אין להשיב לאשמה". החומר הראייתי שהוצג בפרשת התביעה ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם 1 עולה כדי הרף של "ראיות לכאורה" כדרישת החוק והפסיקה. אכן העלו לפניי ב"כ נאשם 1 טענה משפטית מעניינת, אולם אין זה המקום להכריע בה, שכן מקומן של טענות אלה הוא בסיכומים והן תוכרענה בגדרי הכרעת הדין, לאחר שתשמע פרשת ההגנה.

אישום 8

38. אשר לטענות ב"כ נאשם 1 על שינוי שמו של הנאשם ל"תומר" טרם נתינת צו הכינוס נגדו, כך שלא עסק בעסק או במסחר שלא לפי השם שלפיו הוכרז כפושט רגל, מבלי שהודיע לכל אדם שעמו עשה עסקה מסחרית את השם שלפיו הוכרז כפושט רגל, וכן אשר לטענות ב"כ נאשם 1 כי המאשימה לא הוכיחה שהנאשם רכש את

כלי הרכב, כך שלא התקיימו יסודות הכוונה להונות ולהסתיר דיווח מכונס הנכסים הרשמי. על מנת שבית המשפט יקבל טענות אלה עליו לשמוע את גרסת נאשם 1 ולשקול שיקולי מהימנות, ואין זה השלב הנכון לשקול שיקולים אלה.

אישום 10

39. השאלה שהועלתה בהקשר לאישום זה על ידי ב"כ נאשם 1 היא אם התקיימו יסודות עבירת "סחיטה באיומים" לפי סעיף 428 רישא לחוק העונשין.

40. אני סבורה, כי בראיות שהוצגו לפניי אין בדל ראיה המקיימת את יסודות עבירת הסחיטה באיומים וקושרת את נאשם 1 ואת נאשם 4 לעבירה זו. על כן מצאתי לקבל את טענת ב"כ הנאשמים, כי לא התקיימו יסודות עבירת הסחיטה באיומים.

41. עד התביעה איחד משהור, בעדותו לפניי מיום 4.12.17, העיד מפורשות שמשיחת הטלפון לא עלה שהוא איום שהוא יפגע באופן כלשהו במקרה שלא יעביר תשלום עבור הקרקע לנאשם 4. כאשר נשאל בחקירתו הנגדית מה יקרה אם לא ישלם הוא השיב כך: **"לא אמר מה יקרה"** (ר' פרוטוקול הדיון מיום 4.12.17 עמ' 2402, ש' 2). אמנם, איחד מסר בעדותו בחקירה הראשית והנגדית, כי אדם שלא הזדהה התקשר אליו ממספר חסוי ואמר לו שהוא חייב לשלם כסף בדיבור של עבריינים (ר' פרוטוקול הדיון מיום 4.12.17 עמ' 2397, עמ' 2399 בחקירה הראשית וכן עמ' 2400-2402 בחקירתו הנגדית), אולם אין בדברים אלה כדי למלא את היסוד העובדתי של עבירת ה"סחיטה באיומים". שכן הנאשמים לא איימו על איחד באמצעות אחרים בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, ברכושו או בשמו הטוב.

42. בהקשר זה אציין, כי בענייננו ניתן להפריד בין עבירת הסחיטה באיומים לבין שאר העבירות המיוחסות לנאשמים, זאת משום שעבירת הסחיטה באיומים היא עניין נקודתי ספציפי ונפרד, להבדיל מיתר העבירות המיוחסות לנאשמים הקשורות בפרשת מרמה מסועפת ומורכבת בה לא ניתן להפריד בין האישומים, בדומה לעניין שנפסק בע"פ 121/88 מ"י נ' דרויש, פ"ד מה(2) 633, 671).

43. ב"כ נאשם 4 הצטרף לטענות ב"כ נאשם 1 והחלטתי לעניין זה רלוונטית גם לגביו.

44. לאור האמור, הנני מקבלת את טענת נאשם 1 ונאשם 4, כי אין לחייבם להשיב לאשמה, ביחס לסעיף 9, לאישום 10 ולהוראת חיקוק ב3 לאישום העשירי בכתב האישום.

נאשם 2

אישומים מס' 1-3 ו-7

45. כאמור, ב"כ נאשם 2 טען שלא הוגשה כל ראיה לכך שנאשם 2 ביצע בעצמו את המעשים המהווים את היסודות הפיזיים של העבירה. בחינת עדויות כל עדי התביעה מלמדת שנאשם 2 לא קיבל כספים לידיו. מנגד, ב"כ המאשימה הפנו לקיומן של ראיות נסיבתיות המלמדות על חלקו של נאשם 2 בביצוע העבירות כ"מבצע בצוותא", ועל כן לשיטתם למרות שהוא לא קיבל לידיו תשלום מידי רוכשי הדירות הוא שותף למעשה המרמה.

עמוד 13

46. סעיף 29(ב) לחוק העונשין קובע, כי:

"המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה, הם מבצעים בצוותא, ואין נפקה מינה אם כל המעשים נעשו ביחד, או אם נעשו מקצתם בידי אחד ומקצתם בידי אחר".

47. על פי הפסיקה, רואים במבצעים בצוותא גוף אחד הפועל לשם ביצועה של תוכנית עבריינית משותפת (ע"פ 4389/93 מרדכי נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3) 239, 250 (1996)), ואילו ביצוע העבירה מתפרש באופן רחב ותכליתי, כך שיכול שעבריינים הפועלים יחדיו יחלקו ביניהם את הפעילות, כאשר כל אחד מהם יבצע חלק שונה של העבירה - ואין חובה שכל אחד מהם יבצע את כל יסודותיה העובדתיים - ובלבד שחלקו של כל אחד יהא מהותי להגשמת התוכנית המשותפת וימצא "במעגל הפנימי" של העבירה (ע"פ מרדכי הנ"ל, בעמ' 250; דנ"פ 1294/96 משולם נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(5) 1, 30 (1998)). המעגל הפנימי של העבירה, נבחן באמצעות קרבתו של העושה והמעשה אל המשימה המשותפת של המבצעים בצוותא, ועל פי מידת שליטתו של כל אחד מהמבצעים על העשייה העבריינית והתפתחותה (ע"פ מרדכי הנ"ל, בעמ' 251). בנוסף לכך, דרוש כי אצל כל אחד מהמבצעים בצוותא יתקיים גם היסוד הנפשי הנדרש לצורך השלמתה של העבירה, לרבות כוונה מיוחדת, ככל שזו נדרשת, כן נדרש כי הם יהיו מודעים לכך שהם פועלים בצוותא (ע"פ 2814/95 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(3) 388, 402 (1997)).

48. בעניינו, לכל אחד מהנאשמים מייחסת המאשימה מעשים היוצרים בהצטברותם את התמונה הכוללת, איש על פי חלקו. גם אם אין במעשה זה או אחר כדי להוות עבירה פלילית כשלעצמו, הרי שכאשר מדובר בהצטברות מעשים הנעשים על ידי חבורת אנשים, אפשר שסך כל הפעילויות תגבשנה תשתית מספקת להוכחת היסודות העובדתיים שבעבירה. מדובר בשיתוף פעולה עם יתר הנאשמים אשר יש במעשיהם המשותפים כדי לבסס את היסוד הפיזי שבעבירה גם אם נאשם 2 לא קיבל כספים אלו לידיו. לא ניתן לומר בעניינו של נאשם 2 שאין בדל ראיה לכך שלכל הפחות תרם לביצוען של העבירות ולו על ידי חיזוק ידיו של המבצע העיקרי. מהראיות הגולמיות שעלו מפרשת התביעה עולה, כי נאשם 2 נכח בישיבות הקשורות לפרשת מרמה ומסר מידע רלוונטי לעסקאות אלה, הוא היה ביחד עם הנאשמים האחרים בפגישות, במנהל מקרקעי ישראל במשרדו ובמשרדי החברה. כך שגם לנאשם 2 היתה שליטה על המערכת הכלכלית במסגרתה בוצעו העבירות וקבלת הכספים נעשתה דרך אחרים. מכאן, שיש לראות בו כמבצע בצוותא, גם אם הוא לא ביצע בעצמו את כל היסודות העובדתיים של העבירה.

49. אשר ליסוד הנפשי, אין להיכנס, בשלב הדיוני בו אנו מצויים, לשאלת קיומו של היסוד הנפשי. משכך, יש להעביר אל כתפי נאשם 2 את הנטל המשני להביא ראיות לסתור את התשתית העובדתית שהציגה התביעה, ולפיכך יש לדחות את טענתו כי אין להשיב לאשמה.

אישומים מס' 6

50. ב"כ נאשם 2 הצטרף לטיעונו של ב"כ נאשם 1 אשר לאישום זה. כאמור, לא מצאתי לקבל את הטענות. אינני סבורה כי בשלב דיוני זה יש מקום לנתח בצורה מפורטת ומדוקדקת, כל פרט ופרט המופיע באישום זה על מנת להגיע למסקנה סופית ומכרעת בשאלת אחריותו של נאשם 2. ידוע, כי התביעה יוצאת ידי חובתה בהצגת **"ראיות בסיסיות אם כי דלות להוכחת יסודותיה של העבירה"** וכך נעשה במקרה זה. עוד אדגיש, כי ניתוח

עמוד 14

מפורט של הראיות, עשוי לגרור את בית המשפט לנקוט עמדה בשאלות שנויות במחלוקת, טרם שהוצגה בפניו התמונה המלאה. סבורתני, כי די בתשתית העובדתית אשר הובאה על ידי המאשימה כדי לחייב את נאשם 2 להשיב לאשמה ולהציג את הסבריו לטענותיה. יודגש, כי הטענות בהקשר זה הן כבדות משקל, אולם מקומן של טענות אלה להתברר במסגרת הכרעת הדין.

אכיפה בררנית

51. הנאשם מלין, כאמור, על החלטת המאשימה להעמידו לדין בשעה שנמנעה מלהעמיד לדין מעורבים נוספים בפרשה, ובהם המתווכים שלמה יוגב והאחים זדה, וכן עורכי דין מעורבים כמו עו"ד אמיר אלעד, למרות שהם קיבלו כספים רבים בעצמם במסגרת פרשה זו.

52. לא מצאתי לבחון טענה זו לגופה, בטרם תשמע פרשת ההגנה ובכלל זה עדותם של הנאשמים ונאשם 2 בפרט. אעיר כבר בשלב זה, כי אין מדובר בטענה בעלמא, אך הדברים יבחנו לאחר הצגת כל הראיות לפניי ולאחר שתבחן מעורבותו של נאשם 2 בביצוע העבירות בגדרי הכרעת הדין, ככל שאדרש לכך.

הרשעה בעבירת "סיוע לאחר מעשה"

53. מכיוון שקבעתי שיש בדל ראיה לעבירות בהם הורשע נאשם 2 במסגרת פרשת המרמה המסועפת כאמור, לא מצאתי להתייחס לטענה זו, ועל הנאשם להשיב לאשמות המיוחסות לו בכתב האישום. למעלה מן הצורך יוער, שהטענה שאין להשיב לאשמה מתייחסת עקרונית לכל עבירה שאפשר להרשיע בה בשל האירוע נושא האישום, קרי, לא רק בעבירה המצוינת בכתב האישום, אלא גם בעבירה אחרת, אף בעבירה הפחותה מהעבירה המקורית, העולה מעובדות כתב האישום וזאת לאור הוראת סעיף 184 לחסד"פ.

נאשם 4

אישום מס' 4

54. לא מצאתי למחוק את סעיף 15 לאישום, שהרי הטענה על הצגתו של נאשם 4 את נאשם 1, כעובד המנהל ששמו תומר, ראויה להתברר לאחר שנאשם 4 ישיב לטיעונים אלה.

55. כן לא מצאתי לקבל את טענת ב"כ נאשם 4, כי לא התקיימו יסודות עבירת הסחיטה באיומים המיוחסות לנאשם 4 בגדרי אישום זה, כפי שיפורט להלן.

עד התביעה נועם עזרא מסר בעדותו, כי אדם בשם תומר שוחח איתו בטלפון (הוא מעולם לא פגש את תומר ולא יודע כי מדובר בנאשם 1) איים עליו, צעק עליו ולחץ עליו לתת לו כסף עבור הבית שרכש. "**אנחנו יודעים איפה אתם גרים אנחנו נגיע אליכם, אין דבר כזה אתם קיבלתם את הנכס**" (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 1646, ש' 28-29). ובהמשך "**אני אגיע אליכם הביתה, אני יודע איפה אתה**" (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 1647, ש' 31-32). ובהמשך "**אז הוא התחיל נגיע אליך הביתה, אני יודע איפה אתה גר, יש**

לך ילדים (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 1649, ש' 2-3). "אני רוצה להגיד שאשתי מאוד נלחצת מזה, אני פחות. אשתי ממש נכנסה לחרדה מהעניין הזה שיגיעו הביתה והילדים מלווה בשיחה עם תומר ובאימים הרבה יותר מפורשים של תומר" (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 1657, ש' 24-25).

מעדותה של אשתו רות עזרא עולה: "באחד מהטלפונים אני נכחתי כשאני הייתי באוטו של נעם וזה היה על הדיבורית של הטלפון ואני שמעתי את השיחה. זה היה מחסוי והוא צעק, ה' ישמור, הוא צעק איפה שמענו דבר כזה בעולם? איפה נשמע דבר כזה שבן אדם יש לו הוא קיבל דירה על שמו והוא מתחמק והוא לא רוצה לשלם את הכסף אנחנו נגיע אליכם, ואני, נעם הוא לא סיפר לי את כל הלחץ של השיחות שהיו, אבל אני השיחה הזאת שאני נכחתי בה הספיקה לי. מה זה נגיע אליכם? יגיעו אליי הביתה יהרגו לי את הילדים? יתנכלו מה יעשו? מה זה נגיע אליכם? במקביל דן כל הזמן היה בטלפונים, אני לא צמודה עם נעם אבל בפעמים שאני הייתי עם נעם וגם מהלחץ שהיה על נעם של התחייבות להביא כסף מזומן במקום הצ'קים" (ר' פרוטוקול הדיון מיום 18.9.17, עמ' 1702, ש' 1-8) אמנם יש פערים בין גרסאות עדי התביעה נעם עזרא ורות עזרא באשר לתוכן האיום. אולם די בשלב זה בעדות שמסרו לפניי, על מנת לבסס עבירה זו, ונאשם 4 יצטרך להשיב לאשמה בעניין זה.

אישום מס' 6 ונספח א' לכתב האישום

56. לא מצאתי לקבל את טענות ב"כ נאשם 4 ביחס לעבירת הלבנת ההון המיוחסת לו באישום השישי וביחס לסכומי הכסף ששילמו הקונים עבור העסקאות, הרשומים בטבלה ואינם מדויקים נוכח אמות המידה שנקבעו בפסיקה ביחס לטענה זו. יש לתת משקל לטענות אלה לאחר פרשת ההגנה במסגרתה הנאשם ישיב לאשמה המיוחסת לו. כפי שהובא לעיל ובהרחבה, לצורך הכרעה בטענת "אין להשיב לאשמה" אל לו לבית המשפט לקבוע מאומה בשאלת אמינות ומהימנות הראיה, כמו גם לעניין משקלה. די בכך שיש בתמונה הכוללת כדי להניח אפשרות למעורבות פלילית של נאשם 4, על מנת להעביר אל שכמו את נטל הבאת הראיות.

סוף דבר

57. נוכח האמור, ובשים לב להלכות כי בשלב זה די בראיות בסיסיות, אף אם דלות, להוכחת יסודות העבירה, הרי שמצאתי, כאמור, שיש לדחות את טענות הנאשמים 1, 2 ו-4 שאין עליהם להשיב לאשמה ביחס לעבירות המיוחסות להם מלבד אשר לאמור בסעיף 3 באישום 6 ובסעיף 9 ו-3 באישום 10.

58. מאחר שעדותו של נאשם 1 החלה להישמע אודות האישומים בהם לא טען ש"אין להשיב לאשמה", המשך עדותו אודות מכלול האישומים תשמע ביום 20.1.19.

ניתנה היום, י' שבט תשע"ט, 16 ינואר 2019, בנוכחות ב"כ המאשימה וב"כ נאשמים 1 ו-4 (בשם הנאשמים כולם).